

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

Acil Durum Planları ve İlk Yardım

TANIMLAR

Acil Durum:

Afet olarak değerlendirilen olaylar ile dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmal, kasıt ve çeşitli sebeplerle meydana getirilen olayların yol aıtığı hâlleri,

TANIMLAR

Acil durum Ekibi: Yangın, deprem ve benzeri afetlerde binada bulunanların tahliyesini sağlayan, olaya ilk m¼dahaleyi yapan, arama-kurtarma ve s¼nd¼rme işlerine katılan ve gerektiğinde ilk yardım uygulayan ekibi,

Acil durum Planları: Acil durumlarda yapılacak m¼dahale, koruma, arama-kurtarma ve ilk yardım iř ve işlemlerinin nasıl ve kimler tarafından yapılacağını g¼steren ve acil durum ¼ncesinde hazırlanması gereken planları, ifade eder.

TANIMLAR

Yangın Güvenliği Sorumlusu: Yapı, bina, tesis ve işletmelerde yangın güvenliğinden en büyük amir, sahip veya yöneticiler sorumludur.

EKİPLER:

- a) **Söndürme ekibi:** Görevi ; Çıkacak yangına derhal müdahale ederek yangının genişlemesine mani olmak ve söndürmek,
- b) **Kurtarma ekibi:** Görevi; Yangın ve diğer acil durumlarda can ve mal kurtarma işlerini yapmak,

TANIMLAR

c) **Koruma ekibi:** Görevi; Kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek,

d) **İlkyardım ekibi:** Görevi; Yangın sebebiyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak,

YANGIN SÖNDÜRME EKİBİ

Görevi

- . Yangın oluşmasına engel olmak
- . Söndürmek
- . Sirayete engel olmak

Malzemeleri

- . Yangın söndürme ekipmanı
- . Yangın çanı
- . ...

Personel

- . Yangın eğitimi almış personel

Harekat Tarzı

- . Yangın bölgesine süratle intikal
- . Yangın ekipmanı ile acil müdahale

İLK YARDIM EKİBİ

Görevi

- . Yaralanan
- . Hastalanan insanlara ilk yardımda bulunur.
- . Dışarıdan gelen sağlık ekiplerine yardımcı olur.

Personel

- . Ana giriş kontrol noktası bayan güvenlik görevlisi
- . Sağlık departmanı personeli

Malzemeleri

- . İlk yardım çantası
- . Battaniye . Sedye

Harekat Tarzı

- . Acil durum sebebiyle yaralanan, hastalananlara sağlık ekibi ile birlikte müdahale eder.
- . İlk müdahalede temel yaşam desteği sağlar.
- . Yaralı ve hastaların sevkine yardımcı olur.

KURTAMA EKİBİ

Görevi

- . Önce insan,
  - . Sonra canlı
  - . Sonra da malzemeleri
- Öncelik sırasına göre kurtarmaya çalışır.

Personel

- . Görevlendirilmiş personel
- Sivil savunmacılar

Malzemeleri

- . Balta
- . Kazma
- . Balyoz
- . El Feneri
- . Işıldak
- . Maske
- . Torba

Harekat Tarzı

- . Kurtarma görevli olduğu canlıları kurtarır yoksa evrak ve dosyaları torbalara koyarak koruma ekibine teslim eder.

KORUMA EKİBİ

Görevi

- . Kurtarılan şeyleri korumak
- . Panik kargaşayı önlemek
- . Olay mahalline başkalarının intikaline engel olmak

Personel

- . Güvenlik görevlisi

Malzemeleri

- . El Feneri
- . Işıldak
- . Maske

Harekat Tarzı

- . Boşaltılan şeyleri korumaya çalışır.
- . Personele tahliye de yardımcı olur.
- . Dışarıdan yabancı/kötü niyetli insanlara engel olur.

TANIMLAR

İç düzenlemelerin hazırlanması

Belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları ve Özel kuruluşlar ile gerek ve tüzel kişiler; bulundukları yer, yapı, bina, tesis ve işletmelerin özelliklerini dikkate alarak yangın önleme ve söndürme konusunda iç düzenlemelerde bulunurlar.

BİNA YERLEŞİMİ

Bina yerleşimini, bina iç ulaşım yollarını, yangın bölmelerini, yangın duvarlarını, yatay bölmeleri, cepheleri, söndürücü sistemi, uyarıcı sistemi ve su besleme üniteleri ile itfaiyeye yardımcı olabilecek diğer hususları gösterir plân ve krokiler bu düzenlemelere eklenir.

Yangın önleme ve söndürme konusundaki iç düzenlemeler yapı, bina, tesis ve işletmenin sahibi, yöneticisi veya amiri tarafından yürütülür.

ACİL DURUM

Can kaybı, yaralanma, yapısal ve yapısal olmayan fiziksel hasarlar, çevresel zararlar ile kurumun faaliyetlerini kısıtlayan, halkla ilişkilerini bozan ve kurumun kapanmasına neden olabilecek beklenmedik, planlanmadık her türlü **olay / tehlike, Acil Durum** oluşturur.

KURUMSAL ACİL DURUM

Tecrübeler; tehlike karşısında bir plana bağlı olarak müdahalede bulunan kurumların, herhangi bir planlaması bulunmayan kurumlara göre daha az zarar gördüğünü göstermiştir.

**Unutulmamalıdır ki;
Bugün için hazırlanmış iyi bir plan, gelecek için
hazırlanmış ideal plandan iyidir.**

ACİL DURUM PLANI

Bir kurumun her türlü unsurunun olası bir tehlikeyi yaşamasını önlemek ya da önlenemeyen tehlikeleri zarar görmeden veya en az zararla bertaraf etmek amacıyla hazırlanan yazılı plandır.

Bu plan esnek (dinamik) olmalı, yaşanan olayın her aşaması için ayrıca düzenlenmeli ve her olası **tehlike** başlığı için, ihtiyaca cevap veren ayrı plan düzenlenmelidir.

ACİL DURUM PLANLAMASI

- 1) Planlama,**
- 2) Tehlikelerin ve Risklerin Analizi,**
- 3) Planın Geliştirilmesi,**
- 4) Planın Uygulanması.**

ACİL DURUM PLANI

Öncelikle bina, tesis, proje, işletme ne aşamada olursa olsun, **“Acil Durum Risk Analizi”** nin hazırlanması gereklidir. Bu rapor; tesiste veya bina ile bunların bulunduğu çevre ve bölgede etkili olabilecek olası,

- ✓ Yangın başta olmak üzere,
- ✓ Deprem,
- ✓ Patlama,
- ✓ Tehlikeli Kimyasallar,
- ✓ Biyolojik Olaylar,
- ✓ Su, Hava, İklim ve Diğer Toprak Bazlı Olaylar,
- ✓ Terör, Savaş, Kasıt ve Kazalara, karşı hazırlanmış olmalıdır.

ACİL DURUM PLANI

Bu raporla birlikte,
mevcut risklere
standart ve
yönetmeliklere uygun
çözüm önerileri, bütçe
planlaması ve tüm bu
çalışmaların takibi
yapılmalıdır.

RİSK ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME

ACİL DURUM PLANI

Eğer tesis veya proje inşaat aşamasında ise, inşaatta görev alan tüm alt işveren ve görevlilerin bilinçlendirme eğitimleri, bina yada tesis işletme aşamasında ise, **“Acil Durum Eğitim ve Tatbikatları”** yapılmalıdır.

Özellikle işletme aşamasında acil durumlara karşı “Olay Öncesi, Olay Anında ve Olay Sonrası ” bir mücadelenin yapılması planlı ve programlı olmalıdır.

ACİL DURUM PLANI

Bu amaçla;

Olayların çıkmaması, büyümemesi veya büyüdüğü takdirde, yapılacak olan tüm çalışmaların tesiste görev yapan personelin **“Görev, Yetki ve Sorumluluklarını”** belirleyen bir **“Acil Durum Plan ve Eylem Planı”** hazırlanması gerekir.

ACİL DURUM ORGANİZASYONU

- Kriz Masası Yönetim Kadrosu,
- Tesis Acil Durum Şefi,
- Vardiya/Tatil durumlarında Tesis Acil Durum Şefi,
- Bölüm Acil Durum Sorumluları,
- Seçilmiş Aktif Kadro (Ekipler) Personeli,
- Haberleşme Sorumluları,
- Pasif Kadro Personeli,
- İşyerine özgü diğer pozisyon ve personel.

ACİL DURUM

- Acil durum organizasyonu
- Sorumluluk ve yürütme
- Araç, gereç, ekipman, teçhizat ve malzeme
- Acil durum planı “Acil” durumun geçirdiği aşamalar ve personelin hareket tarzı

770 BCD

KOORDİNASYON

- Tesisin risk derecesi taşıyan bölümleri ve birimleri
- Acil durum toplanma bölgesi/bölgeleri
- Acil durum destek eğitimleri ile olası acil durum senaryoları
- Tesis veya binaya ait binalardaki kaçış ve tahliye yolları
- Acil durumlarda aranacak önemli telefonları, içermelidir.

ACIL DURUM EĞİTİMİ ALMASI GEREKEN EKİPLER:

- ❖ Acil durum müdahale ekipleri
- ❖ Kriz masası yönetim kadrosu
- ❖ Pasif kadrolardır.

ALINMASI GEREKEN EĞİTİMLER:

- Tehlikeli kimyasallar, depolama, kullanma, korunma ve taşıma eğitimi.
- Kimyasal kaza acil durum eğitimi.
- Ofis çalışanları yangın ve deprem eğitimi.
- Endüstriyel tesisler yangın, deprem eğitimi.
- Bina ve tesis çalışanları için depremden korunma ve davranış eğitimi.
- Deprem ve yangın başta olmak üzere, genel acil durum arama ve kurtarma eğitimi.
- Acil ilk yardım eğitimi.

ACIL DURUM EĞİTİMİ

Bu planlar kapsamında senaryolu olarak hazırlanan haberli ve habersiz tatbikatların yapılması, yapılan önlem ve mücadele çalışmalarına sağlıklı bir süreklilik kazandırması açısından büyük önem taşır.

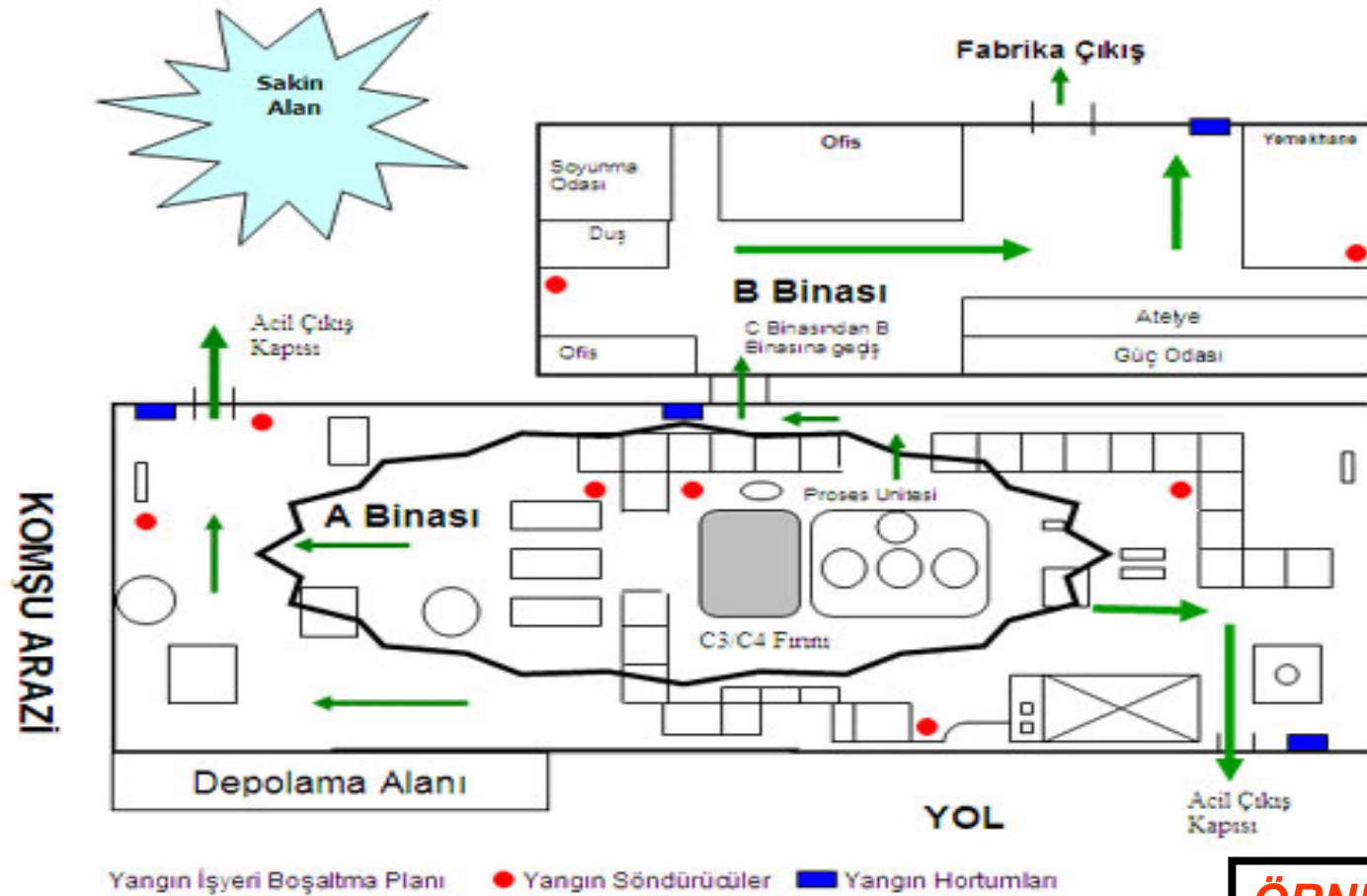
Daha sonra tekrar;

- ✓ Eğitim / Tatbikat.
- ✓ Faaliyet Sonu Değerlendirme ve Geliştirme, yapılarak plan güncellenmeli ve canlı tutulmalıdır.

YAPI İŞLERİ

ACİL DURUM PLANI

ÖRNEK

İLK YARDIM NEDİR?

Herhangi bir kaza yada yaşamı tehlikeye düşüren durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla, ilaçsız olarak yapılan uygulamalara ilkyardım denir.

İLK YARDIM UYGULAMASINDA
KESİNLİKLE İLAÇ KULLANILMAZ !!!

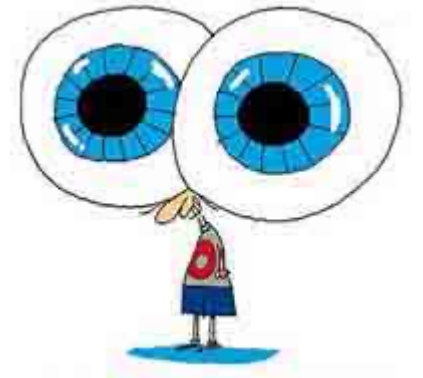
İLK YARDIMDA AMAÇ NEDİR?

Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak,

- * Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak,**
- * Hasta veya yaralının durumunun, kötüleşmesini önlemek,**
- * iyileşmeyi kolaylaştırmak**

İLK YARDIMCI

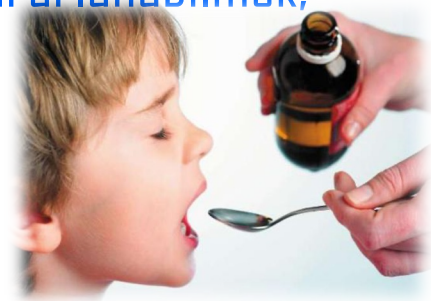
İlkyardım tanımında belirtilen amaç doğrultusunda, hasta veya yaralıya tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle, ilaçsız uygulamaları yapan ilkyardım sertifikası almış kişiye ilkyardımcı denir.

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

Olay yeri genellikle insanların telaşlı ve heyecanlı oldukları ortamlardır. Bunun için bir ilk yardımcıda aşağıdaki özelliklerin olması gerekmektedir:

İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmak,
Önce kendi can güvenliğini korumak,
Çevredeki kişileri organize edebilmek ve onlardan yararlanabilmek,

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

- Sakin, kendine güvenli ve pratik olmak,
- Eldeki olanakları değerlendirebilmek,
- iyi bir iletişim becerisine sahip olmak,
- Olayı anında ve doğru olarak 112 acil yardım servisine haber vermek

İLK YARDIMDA ZAMANIN ÖNEMİ

“İlk yardımın çabuk doğru ve etkili yapılabilmesi önemlidir.”

KAZA SONRASI ÖLÜMLER :

İLK 5 DAKİKA : % 10

İLK 30 DAKİKA : % 55-60

En etkili İlk Yardım, ilk 5 dakikada, En bilinçli İlk Yardım ise ilk yarım saatte yapılmaktadır.

YAŞAM BULGULARI

**Bilinç,
Solunum,
Dolaşım,
Vücut Isısı**

Bilinç Durumu

Normal bir kişi kendine yöneltilen tüm uyarılara cevap verir.

Eğer dokunarak veya sesli uyarılara cevap vermiyorsa bilinç kaybı vardır.

Solunum

Normalde 1 dakikadaki solunum sayısı yetişkinlerde 16-24

Çocuklarda

0-1 yaş 26- 40

1-6 yaş 20-30

6-11yaş 18-24

11 yaş dan sonra yetişkin düzeyindedir.

NABIZ

Nabız, kalbin 1 dakika içinde kaç kere kasıldığını yani kalbin hızını yansıtır.

Normalde yetişkinlerde

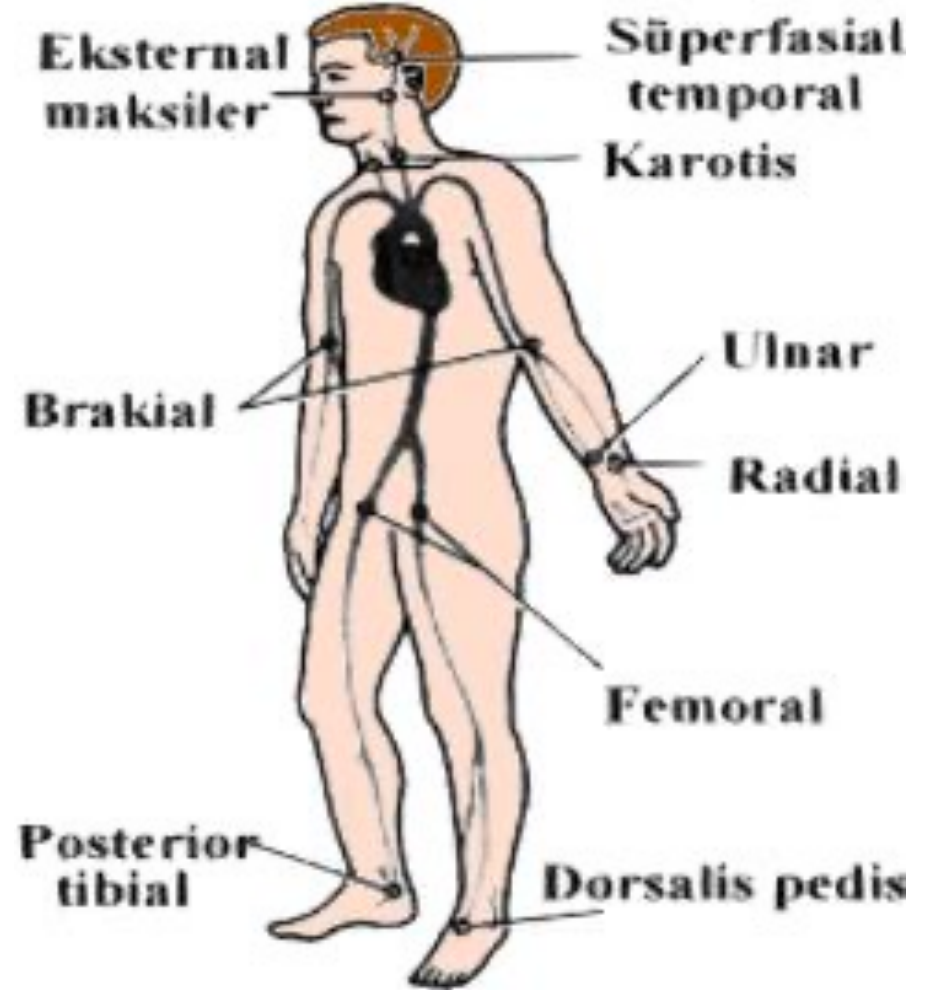
1 dakikadaki nabız sayısı 60-100 arasındadır.

Ortalama 80 dir.

Çocuklarda ve bebeklerde ise 100-120 dir.

Nabız Alınan Arterler

- Normalde nabız, 15 saniye süresince sayılır, çıkan sayı 4 ile çarpılarak nabız bulunur.
- kalp hastalarında 1dakika sayılır.

VUCUT ISISI

**ilk yardımda vücut ısısı daima koltuk altından ölçülmelidir.
Normal değeri 36.5 c' dir.**

**Termometre ile koltuk altından veya infrared
termometre ile uzaktan ölçülebilir.**

İLK YARDIM GEREKTİREN DURUMLAR

- ❖ Solunum durması,
- ❖ Kalp durması,
- ❖ Kanamalar, şok,
- ❖ Travma ve yaralanmalar (özellikle baş, göğüs, batin travma ve yaralanmaları),
- ❖ Yanıklar,
- ❖ Kırık ve çıkıklar,
- ❖ Komalar,
- ❖ Zehirlenmeler,
- ❖ Böcek sokmaları

İLK YARDIMIN TEMEL İLKELERİ

- ◆ Hava yolunun açık tutulması,
- ◆ Kanama kontrolü,
- ◆ Ağrının giderilmesi,
- ◆ Kırık tespiti,
- ◆ Triage (ayırım),
- ◆ Ölüm tespiti

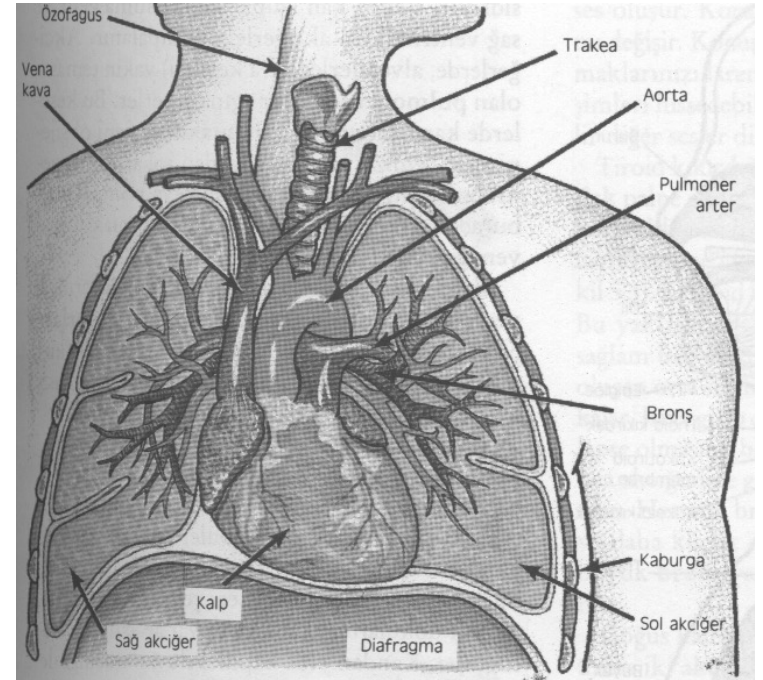
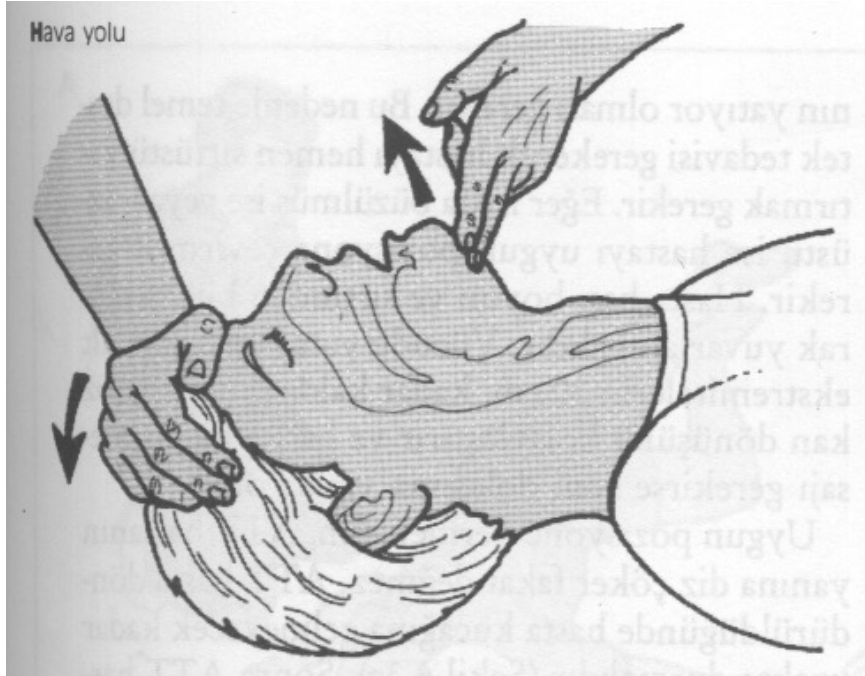
TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

A : AIRWAY (HAVAYOLU)

B: BREATHING (SOLUNUM)

C: CIRCULATION (KAN DOLAŞIMI)

AIRWAY-HAVA YOLUNUN AÇIK TUTULMASI

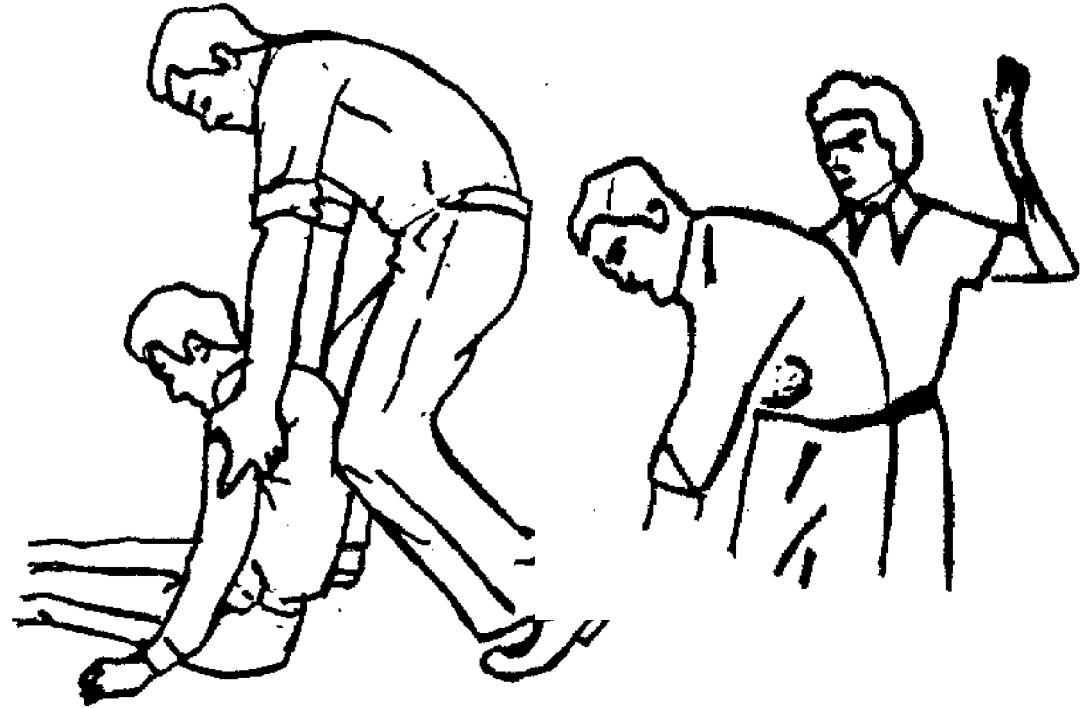

YABANCI MADDELERİN ÇIKARTILMASI

ELLE

SIRTA VURMA YÖNTEMİ

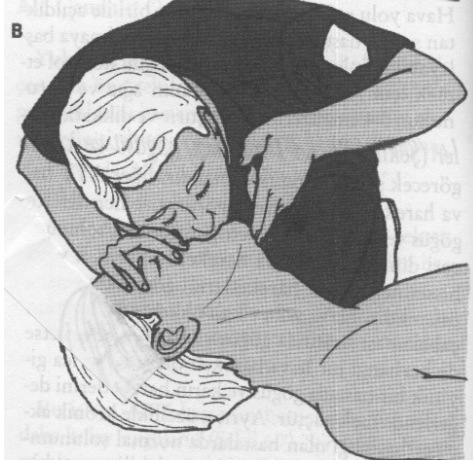

HEIMLICH MANEVRASI

BREATHING- SOLUNUMUN AÇIK TUTULMASI

SUNİ TENEFFÜS

CIRCULATION-KAN DOLAŞIMI SAĞLANMASI

**DIŞARIDAN KANAYAN BİR YARA OLUP OLMADIĞINA BAKILARAK KANAYAN YER
VARSA BASINÇLI TAMPON UYGULANMALI,**

HEMEN NABZIN ATIP ATMADIĞINA BAKILMALIDIR.

NABIZ YOKSA SUNİ SOLUNUMLA BERABER KALP MASAJINA BAŞLANMALIDIR.

ŞOK DURUMU VARSA HASTAYA BUNA GÖRE POZİSYON VERİLMELİDİR.

KANAMA VE ÇEŞİTLERİ

Kanama

Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına doğru akmasıdır.

Kanama çeşitleri

Dış kanamalar: Kanama yaradan vücut dışına doğru olur

İç kanamalar: Kanama vücut içine olduğu için gözle görülemez.

Doğal deliklerden olan kanamalar: Kulak, burun, ağız, anüs, üreme organlarından olan kanamalardır.

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

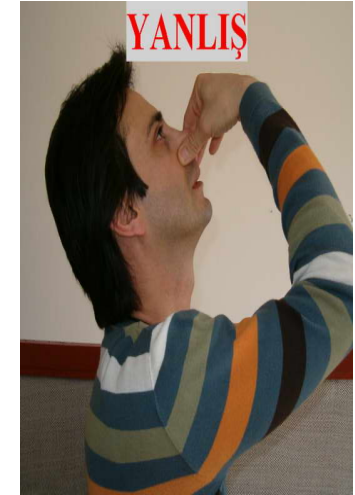
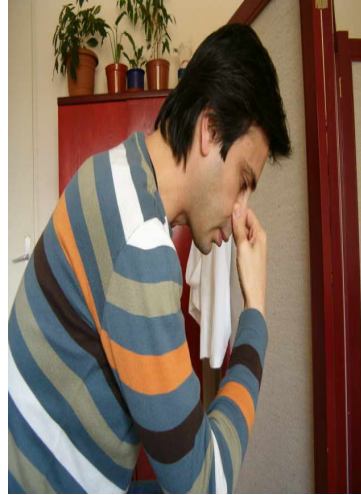
- Hasta veya yaralının durumu değerlendirilir,
- Tıbbi yardım istenir (112),
- Yara üzerine doğrudan baskı uygulanır,
- Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır,
- Kanama durmazsa ikinci bir bez koyarak basıncı arttırılır,
- Gerekirse bandaj ile sararak basınç uygulanır,
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır,
- Hasta ve yaralının ayakları 30 cm kaldırılarak şok pozisyonu verilir,
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde hasta veya yaralının üstü örtülür,
- Asla yiyecek ve içecek verilmez,
- Hareket ettirilmez.

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

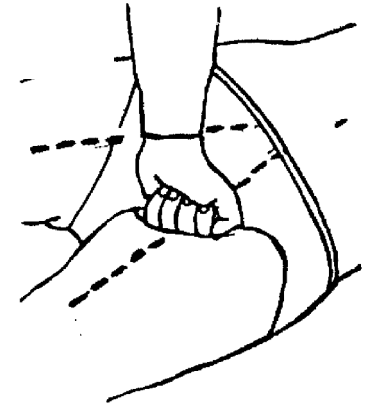
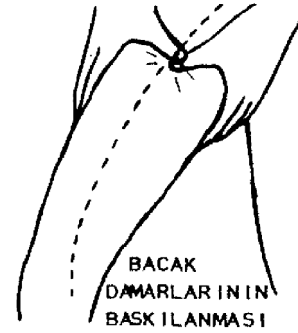
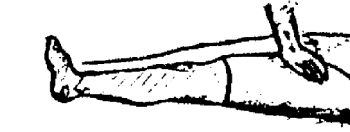
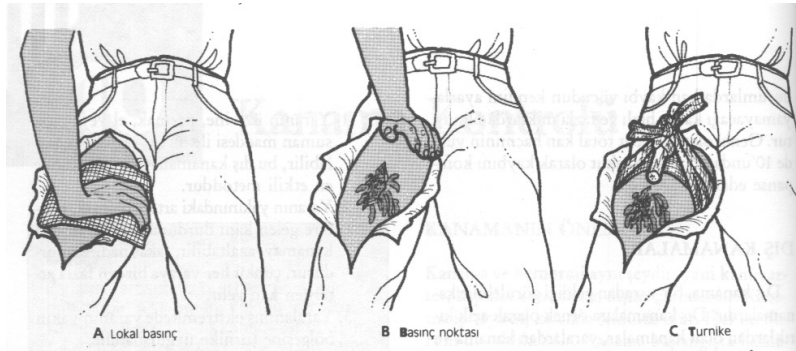
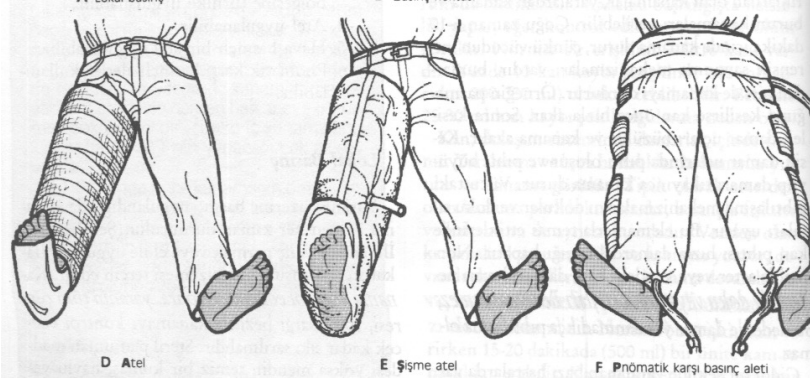
- Hasta veya yaralının bilinci değerlendirilir,
- Üzeri örtülerek ayakları 30 cm yukarı kaldırılır,
- Tıbbi yardım istenir (112),
- Asla yiyecek ve içecek verilmez,
- Hareket ettirilmez.

BURUN KANAMASI

Hasta veya yaralı sakinleřtirir endiřeleri giderilir,
Oturtulur,
Başı hafifçe öne eğilir,
Burun kanatları 5 dakika süre ile sıkılır.

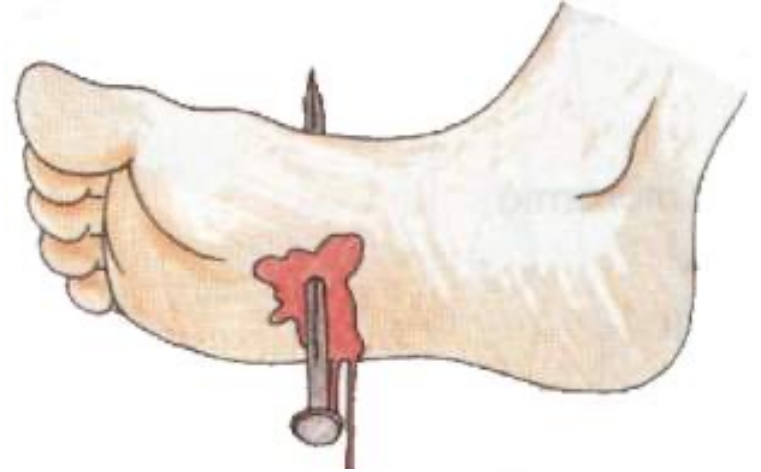
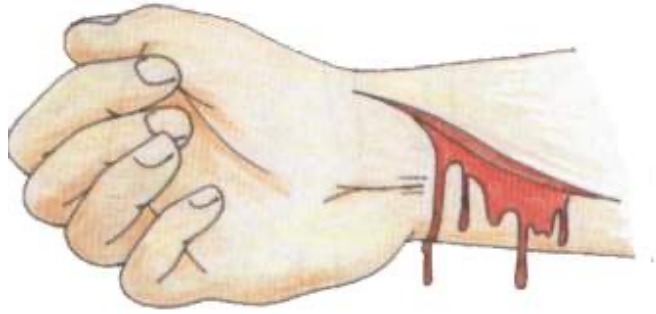

İLK YARDIMIN TEMEL KRİTERLERİ-KANAMA KONTROLÜ

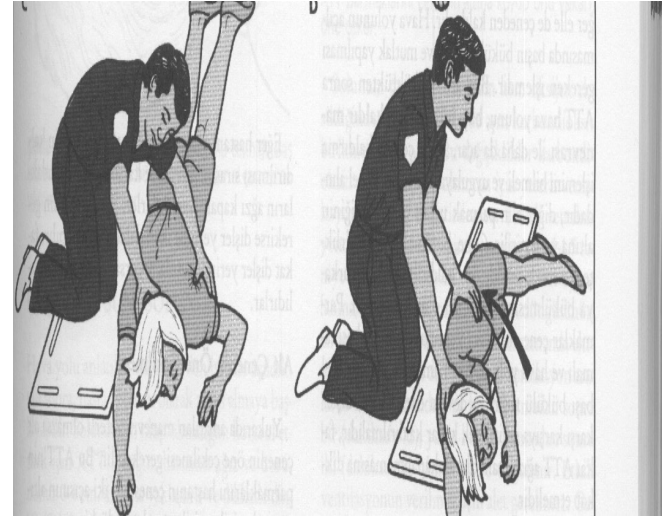
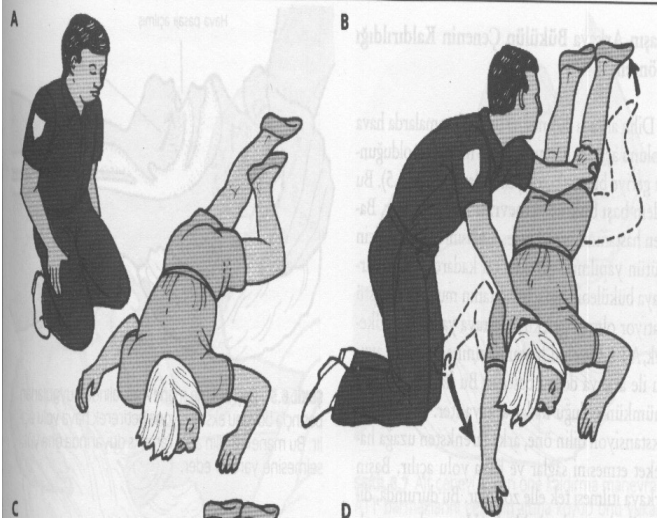

İLK YARDIM-KESİK

Bıçak / Jilet / Makas / Satır
Balta / Cam kırığı / Çivi
Teneke parçası gibi
kesici ve delici aletlerin
vücudu örten deri üzerinde
meydana getirdikleri
Hasarlardır

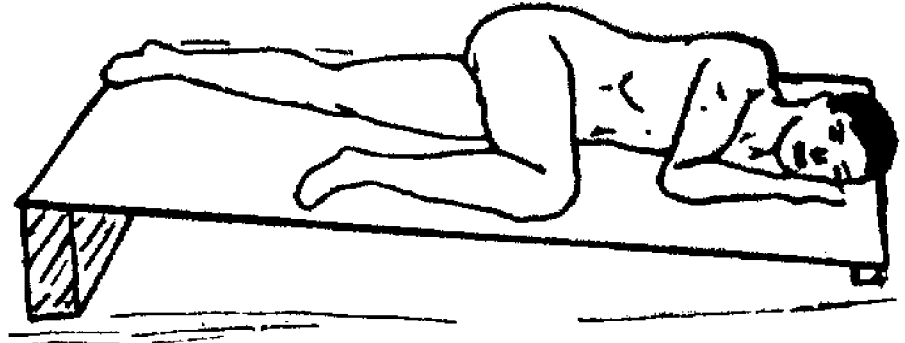
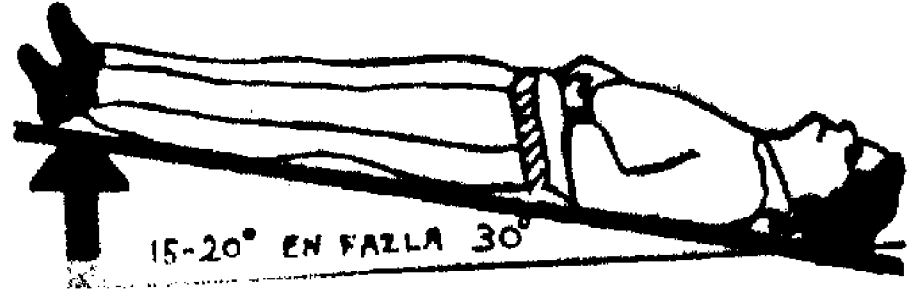

İLK YARDIM-YARALININ TAŞINMASI

İLK YARDIM-ŞOK DURUMU

- BİR İNSAN, $\frac{1}{2}$ Lt ANİ KAN KAYBINDAN ETKİLENMEZ.
- 1 Lt KAN KAYBINDA AYAĞA KALKINCA BAŞI DÖNER
- 1,5 Lt KAN KAYBINDA ŞOKA GİRER

İLK YARDIM-YANIK

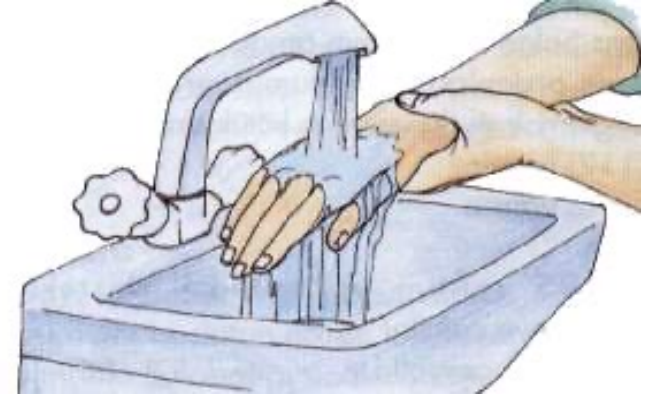
- Su buharı / Su / Sıcak sıvılar
- Ateş
- Sıcak cisim
- Elektrik
- Aşırı güneş ışını
- Kimyasal maddeler (asit ve baz) 'in

İnsan vücuduna temas etmesi sonucunda vücutta meydana gelen doku harabiyetidir.

YANIKLARDA YAPILACAK İLK YARDIM

- Yanık bölgeyi soğuk su altına tutun
- Deri tamamen sıyrılmışsa soğuk suya tutun ve üzerine buz koyun
- Yanığın üzerini temiz bir bezle kapatın
- Yanan kişiyi sakinleştirin
- Yanan kişinin elbiselerini keserek çıkarın
- Hemen bir sağlık kuruluşuna götürün

İLK YARDIM-ZEHİRLENME

Belirtiler
Bulantı,
Kusma,
Karın ağrısı ishal,
Bilinç kaybı,
Solunum ve kalp durması.

Bozuk besinler, zehirli mantarlar, bilinçsiz ilaç kullanımı vb. ağızdan alınması ile meydana gelir.

ZEHİRLENMEDE İLK YARDIM

Bilinç kontrolü yapılır,

Zehirli madde ağza temas etmişse su ile çalkalanır, ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır,

Yaşam bulguları değerlendirilir,

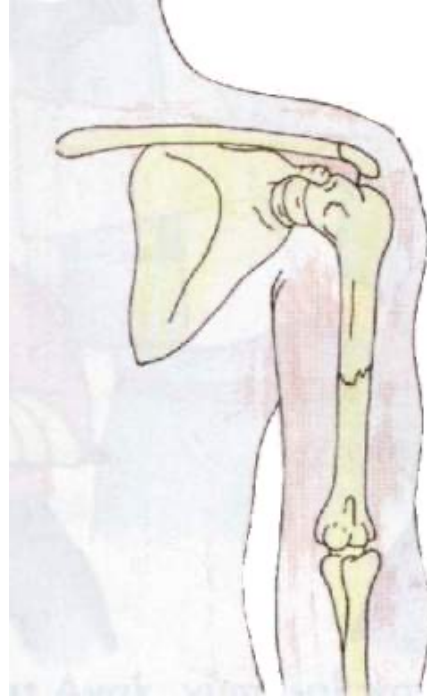
Kusturulmaya çalışılmaz, Acil yardım istenir. (112)

KİŞİYİ KUSTURMAYA ÇALIŞMAYINIZ!

İLK YARDIM-DÜŞME ÇARPMA

- Kazazedenin şuuru yerindeyse
Normal hareket ediyorsa 24 saat
Gözleyin
- Kusma / Dalgınlık / Sürekli uyku hali olursa
Sağlık kuruluşuna götürün
- Yüksekten düşmelerde iç kanama olabilir
- Vücutta şişlik / morluk oluşmuşsa
üzerine buz veya soğuk bez koyun

İLK YARDIM-BURKULMA KIRIK ÇIKIK

Kırık ihtimali varsa

- Kazazedenin elbiselerini çıkarmayın
- Gerekirse keserek çıkarın
- Şüpheli bölgenin altına tahta koyun
- Burkulan eklemi yukarı kaldırın üzerine torba ile buz koyun.
- Çıkıkları kendiniz yerine koymaya çalışmayın
- Her burkulmada kırık da olabileceğini unutmayın
- Açık kırık üzerinde kemik parçaları varsa almayın

İLK YARDIM-BAYILMA

Aniden ortaya çıkan dolaşım yetmezliğine bağlı olarak, beynin kısa süreli kansız kalması sonucu görülen geçici bilinç kaybıdır.

Nedeni;

- açlık,
- kan basıncının düşmesi,
- beklenmedik bir olay veya herhangi bir şeyle karşılaşma,
- aşırı sevinç ya da üzüntü,
- uzun süre havasız ve kapalı ortamda bulunma,
- kalp yetmezliği,
- enfeksiyon vb, olabilir.

İLK YARDIM-BAYILMA

Hasta/yaralı bayıldıysa ;

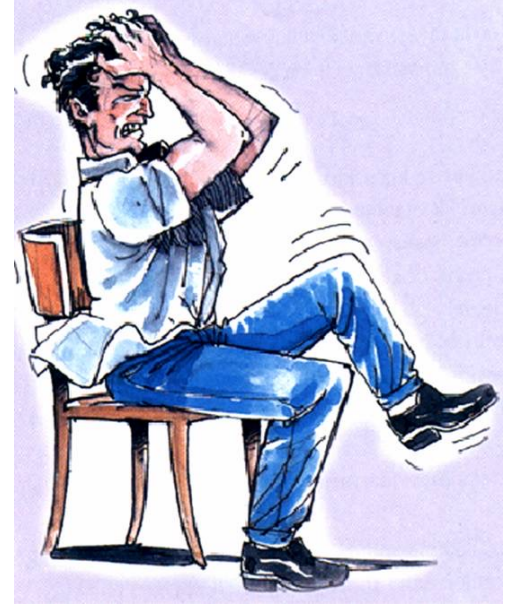
- Beyne giden kan akışını desteklemek amacıyla ayakları 30 cm. kaldırılmalıdır.
- Solunum yolu açılmalı ve hasta/yaralı kendine gelene kadar bu açıklık korunmalıdır.
- Rahatsız eden giysileri çıkartılmalıdır

İLK YARDIM-HİSTERİ

Bir uyaran etkisi ile, kişide aşırı tepki yada duygusal dürtünün açığa çıkmasına **Histeri nöbeti** denir.

Belirtileri

- Aniden kendini kaybetme, bağırma, ağlama, saçını başını yolma, giysilerini yırtma
- Hızlı soluk alıp verme
- Anlamsız garip hareketler

İLK YARDIM-HİSTERİ NÖBETİ

Yapılması gerekenler

- **Güven verin uyarıcıyı ortadan kaldırın**
- **İyileşmeden yalnız bırakmayın**
- **Doktora gitmesini öğütleyin**
- **Tokat atmayın**
- **Aşırı sempati göstermeyin ilgili ama otoriter görünün**

TEŞEKKÜRLER